

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

ÖĞRETMEN YETİŞTİRME LİSANS PROGRAMLARI

Almanca Öğretmenliği
Arapça Öğretmenliği
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği
Biyoloji Öğretmenliği
Coğrafya Öğretmenliği
Felsefe Grubu Öğretmenliği
Fen Bilgisi Öğretmenliği
Fizik Öğretmenliği
Fransızca Öğretmenliği
İlköğretim Matematik Öğretmenliği
İngilizce Öğretmenliği
Japonca Öğretmenliği
Kimya Öğretmenliği
Matematik Öğretmenliği
Müzik Öğretmenliği
Okul Öncesi Öğretmenliği
Özel Eğitim Öğretmenliği
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Resim-İş Öğretmenliği
Sınıf Öğretmenliği
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Tarih Öğretmenliği
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği
Türkçe Öğretmenliği

Sunuş

Başta eğitim/eğitim bilimleri fakültelerimizin değerli öğretim üye ve elemanları olmak üzere öğretmenlikle ilgili çeşitli paydaş grupların katkılarıyla Kurulumuz koordinatörlüğünde iki yılı aşkın bir zamandan beri yürütülen çalışmalar sonucunda öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellenmesi süreci tamamlanmıştır. Bu süreçte başta değerli öğretmen eğitimcileri ve Milli Eğitim Bakanlığımızın ilgili birim yöneticileri olmak üzere katkısı olan herkese teşekkür ediyorum.

Elinizdeki bu kitapta yer alan lisans programları, olabildiğince geniş paydaş gruplarla yapılan müzakereler sonucunda onların katkı ve desteğiyle hazırlanmıştır. Bundan sonraki süreçte de ancak ve ancak öğretmen eğitimcilerinin destekleriyle hayata geçmiş, beklenen sonuçlar alınmış olacaktır. Programlar, ne kadar ideal düzeyde hazırlanmış olursa olsun, uygulamaya aktarılmadıkça hiç bir anlamı olmaz. Bu nedenle elinizdeki bu programlar, sürekli geliştirilerek öğretim üye ve elemanlarının desteğiyle uygulama sürecinde hayat bulacak ve anlam kazanacaktır.

Ülkemizin ve dünyanın eğitimle ilgili konularda karşı karşıya olduğu sorunların üstesinden gelebilmek, öncelikle eğitim işini meslek edinen değerli eğitimcilerin, eğitim bilimcilerin ve öğretmenlerin gayret ve çabalarıyla mümkün olabilecektir. Hastalığı teşhis ve tedavi sürecinde hekimlerimizin ne denli sorumluluğu varsa eğitimle ilgili sorunların teşhisi ve tedavi sürecinde de daha fazlası eğitimcilerimiz ve eğitim bilimcilerimizden beklenmektedir. Zira eğitim, toplumumuzun geleceğini inşa etmede en stratejik konu ve alandır. Türkiye olarak birçok alanda gerçekleştirdiğimiz reformları ve ilerlemeleri, eğitim, kültür ve sanat alanlarında da gerçekleştiremediğimizde, insani ve kültürel kalkınma süreci, arzu ettiğimiz düzeyde gerçekleşmeyecektir.

Eğitim, öncelikle iyi ahlaklı ve erdemli insan yetiştirme süreci olup bu sürecin temel aktörleri öğretmenlerdir. Öğretmen adaylarını yetiştiren kurumların başında da eğitim/eğitim bilimleri fakülteleri gelir. Bu fakültelerde bir yandan öğretmen adaylarını mesleğe hazırlamak için başlangıç eğitimi yapılırken bir yandan da eğitimle ilgili akademik araştırmalar yapılmaktadır. Ülkemizde eğitimle ilgili kitap, dergi, makale, bilimsel toplantı vb. yönlerden çok ciddi bir artış gözlemlenmektedir. Bu, oldukça sevindirici ve iftihar edeceğimiz bir durum olmakla birlikte bu fakültelerimizin asli işlevinin nitelikli öğretmen adayları yetiştirmek olduğu da göz ardı edilmemelidir. Alan bilgisi, genel kültür ve pedagojik yönlerden donanımlı, motivasyonu yüksek, toplumun temel değerlerini ve ideallerini özümsemiş üstün niteliklere sahip öğretmen adayları yetiştirmek, ülkemiz için en hayati konudur. Yeni lisans programlarının hazırlanması sürecinde üzerinde en çok vurgu yapılan hususlardan biri budur.

Dünyanın ve ülkemizin karşı karşıya olduğu kimi insani, kültürel ve ahlaki krizlerden ve sorunlardan kurtulabilmesi, her şeyden önce bu konularda rol model olacak öğretmenlerle ve eğitimcilerle mümkün olabilecektir. Aynı şekilde yükseköğretimle ilgili olarak da başta etik sorunlar olmak üzere gündeme gelen eğitimle ilgili kimi sorunların üstesinden gelme konusunda da eğitim bilimcilerin ve öğretmen eğitimcilerinin sorumluluğunun yüksek olduğunu düşünüyorum.

Ülkemizin yaşadığı sosyal, kültürel ve etik sorunlar göz önüne alındığında doğal olarak elinizdeki programlarda, bazı mihver derslere ve konulara ağırlık verilmiştir. Ülkemizin ve dünyanın çok bilen

öğretmenlerden çok öncelikle iyi ahlaklı, rol model, mesleki değer ve idealleri içtenlikle özümsemiş ve benimsemiş öğretmenlere ihtiyacı vardır. Öğretmen yetiştirme programlarının geliştirilmesi sürecinde de bu durum göz önünde bulundurularak mesleki bilgi ve becerilerin yanı sıra, mesleki değerleri özümseyip meslek hayatı boyunca uygulayan; milli, manevi ve evrensel değerleri içselleştirmiş öğretmenlere ihtiyacımız olduğu gerçeği daima göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretmenlikle ilgili üç temel bilgi ve yeterlik alanından söz edilebilir. Bunlar, alan bilgisi, pedagoji bilgisi, pedagojik alan bilgisidir. Alan bilgisi, öğretmenin öğreteceği konularla ilgili bilgisini ifade eder. Öğretmen, anlatacağı konunun temel kavramlarını bilmeli ve bunları konunun içeriğine uygun olarak düzenleyebilmelidir. Pedagoji bilgisi, öğretmenin eğitim ve öğretime ilişkin genel ilke ve yöntemleri bilmesini içerir. Pedagojik alan bilgisi ise, alan bilgisi ve pedagojik bilgi arasında bir köprü işlevi görür. Ülkemizdeki mevcut öğretmenlik programlarının önemli bir kısmında öğretmenlik bilgisi, alan bilgisi ve pedagoji bilgisi olarak kurgulanmış olup programlarda alanın öğretimine ilişkin konular yeterince yer almamıştır. Pedagojik alan bilgisi, konu alanının nasıl öğretileceğine ilişkin bilgi türünü kapsamakta olup bir konuyu başkaları için daha anlaşılır şekilde sunma ve formüle etme becerisidir. Program güncelleme sürecinde iyi ahlaklı, örnek, mesleki değer ve idealleri içtenlikle özümsemiş öğretmen adayları yanında, pedagojik alan bilgisi yüksek nitelikli öğretmen adaylarının da yetiştirilmesine önem verilmiştir.

Elinizdeki kitabın giriş kısmında öğretmen yetiştirme lisans programlarını geliştirme süreci ve bu programların uygulama esasları özetlenmiştir. İkinci kısımda ise lisans programlarının ders çizelgelerine ve kısaca tanımlanmış ders içeriklerine yer verilmiştir. Yeni YÖK olarak bizlerin bu düşüncelerini, öğretmen eğitiminde rol alan öğretim elemanlarının ve bu süreçte okullarda rehberlik yapacak öğretmenlerimizin, okul ve sınıf ortamlarına taşıyarak hayata geçireceğini ümit ediyorum.

Yeni öğretmen yetiştirme lisans programlarının ülkemiz ve üniversitelerimiz için hayırlı olmasını dilerim, program geliştirme sürecinde katkısı olan herkese en içten teşekkürlerimi sunarım. Öğretmen yetiştirme programlarının yer aldığı fakülte yöneticilerine, öğretim elemanlarına, okullarımızdaki öğretmenlik uygulamalarında rol alan il milli eğitim müdürlüğü ve okul yöneticilerine, öğretmen adayı öğrencilerimize rehberlik eden okul öğretmenlerine ve çok sevgili öğretmen adayı öğrencilerimize başarılar dilerim.

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ
Yükseköğretim Kurulu Başkanı

Önsöz

Ülkemiz için eğitim ve öğretmenlik, hiç şüphesiz en önemli ve en stratejik konular arasındadır. Eğitimle ilgili fiziki mekanlar, programlar, teknoloji, araç gereçler, kısaca bütün kaynakların verimli ve etkili bir şekilde kullanılması, istenen sonuçların elde edilebilmesi, öğretmenlere ve eğitim/okul yöneticilerine bağlıdır. Hiçbir eğitim sisteminden, öğretmenlerin ve eğitim/okul yöneticilerinin niteliğinin üstünde eğitim hizmetleri üretmesi beklenemez. Geçmişte pek çok Milli Eğitim Şurasında olduğu gibi son iki şuradan 18. Milli Eğitim Şurasında (2010) Öğretmenin Yetiştirilmesi, İstihdamı ve Mesleki Gelişimi; Eğitim Ortamları, Kurum Kültürü ve Okul liderliği; 19. Milli Eğitim Şurasında (2014) ise Öğretmen Niteliğinin Artırılması ve Eğitim Yöneticilerinin Niteliğinin Artırılması konuları, önemli gündem başlıkları arasında yer almıştır.

Öğretmenler, sosyal, ekonomik, kültürel yönlerden sürekli değişen bir toplumda ve çevrede görev yapmaktadır. Giderek toplum ve aile yapısında yaşanan bazı sorunlar, okulları ve okuldaki eğitim süreçlerini de etkilemektedir. Tek ebeveynli ailelerde yaşayan çocukların sayısının artması; öğretmenlerin, ırk, din, dil, ekonomik durum, kültür, madde bağımlılığı vb. birçok farklılık ve sorunlarla karşı karşıya olması; okulların, öğretmenlerin ve eğitimcilerin işini zorlaştırmaktadır. Buna bağlı olarak birçok ülkede öğretmen yetiştirme programlarında sürekli güncelleme ve reformlar yapılmaktadır. Yapılan çalışmalarda çağdaş öğretmen eğitimi programlarında öne çıkan bazı konularla öğretmenlerden beklentiler, okula ve öğrencilerin ihtiyaçlarına karşı büyük bir sorumluluk duyma; akademik bilgiyle pedagojik beceri ve uygulamaları bütünleştirebilme; öğrenen bir toplumda ve okulda bilgi okuryazarı olma, araştırma yapma kapasitesine sahip olma, araştırma ve uygulama içinde yeni bilgiler üretebilme; kişisel ve mesleki gelişimini sürekli sağlamaya çalışma; eşitlik, farklılık, sosyal adalet ve sosyal kapsam konularında duyarlılık sahibi olma; meslektaşlar, aileler ve toplumla sürekli işbirliği içinde olma; üst düzeyde öğretme becerilerine sahip olarak düzenli bir sınıf ve okul iklimi oluşturma; farklı sosyal, kültürel geçmişlere ve yönelimlere sahip olarak okula gelen öğrencilerden oluşan heterojen sınıflarda farklı ihtiyaç, beklenti ve yetenekleri olan çocuklarla etkili öğretim ve öğrenmeyi gerçekleştirebilme şeklinde özetlenebilir.

Geçtiğimiz yıllarda gerek Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), gerekse Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından öğretmenlikle ilgili önemli bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bu bağlamda MEB tarafından 2017'de Öğretmen Strateji Belgesi (2017-2023) kabul edilmiş ve Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri yeniden tanımlanmıştır. Geçmişte MEB ve YÖK tarafından birlikte hazırlanan okullardaki öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili Yönerge (1998) ve fakülte-okul işbirliği kapsamında öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili Fakülte-Okul İşbirliği (1998) kitabı ile ilgili güncellenme çalışmaları devam etmekte olup tamamlandığında eğitim/egitim bilimleri fakülteleriyle paylaşılacaktır. Bu kapsamda MEB tarafından okullardaki öğretmenlik uygulamaları, MEBBİS üzerinden kayıt altına alınmış, uygulama öğrencilerine rehberlik edecek öğretmenler için kurslar düzenlenmiş, Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Modülü oluşturularak öğretim elemanlarının uygulama öğrencilerini e-devlet şifresiyle değerlendirebilmelerine imkan sağlayan düzenlemeler yapılmıştır.

Hemen her ülkenin eğitimle ilgili sorunları olup öğretmen yetiştirme, eğitimle ilgili tartışmaların merkezinde yer alan konulardan biridir. Öğretmen yetiştirmede sürecinde teori ve uygulamanın bütünleştirilmesi, kurumlararası güçlü işbirliğinin oluşturulması, uygulama sürecinde uzman/rehber

öğretmen desteğinin sağlanması, araştırma ve uygulama temelli öğretmenlik eğitimi, daha nitelikli ve donanımlı öğretmenler yetiştirilmesi gibi konular, dünyadaki tartışmaların merkezinde yer almaktadır. Öğretmen eğitiminde önemli bir konu, teori ve uygulama arasındaki dengenin sağlanması, teoriyle uygulamanın bütünleştirilmesidir. Öğretmen adayı yetiştiren kurumlarda yapılan iş, öğretmen adaylarının mesleğe hazırlanmasıdır. Oysa öğretmenin uygulama içinde yetiştirilmesi ve geliştirilmesi, hazırlık eğitimi kadar hatta bundan daha fazla önem taşımaktadır. Ülkemizde eğitim/ eğitim bilimleri fakültelerinde 25 branşta öğretmen adayları yetiştirilmekte olup MEB Talim ve Terbiye Kurulu'nun, Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esasları'na ilişkin kararları ekinde yer alan lisans alanları için de Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programları açılabilir. Bu programlar, YÖK Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programlarına ilişkin Çerçeve Usul ve Esaslar'a (2015) bağlı olarak yürütülmektedir.

Geçtiğimiz yıllarda YÖK tarafından öğretmen yetiştirme ve eğitim/ eğitim bilimleri fakülteleriyle bazı düzenlemeler yapılmıştır. Öğretmen Yetiştirme Çalışma Grubu, yeni paydaşların da katılımıyla yeniden oluşturulmuş; eğitim/ eğitim bilimleri fakültelere girişte 240.00 barajı belirlenmiş; bu fakültelerin bölüm ve anabilim dalı yapılanması yeniden oluşturulmuş; ikinci öğretim programları kapatılmaya başlanmış; fakülte ve programlarının akreditasyonu ile ilgili çalışmalar yeniden başlatılmış, son olarak da lisans programları güncellenmiştir. Ayrıca ilk defa Pedagojik Formasyon Eğitim Sertifika Programlarıyla İlgili Usul ve Esaslar (2014) geliştirilmiş, daha sonra (2015) güncellenmiştir. Bu kitapta öncelikle program geliştirme sürecinde gerçekleştirilen çalışmalar özetlenerek lisans programlarının uygulanması sürecinde uyulması gereken esaslar açıklanmıştır. Daha sonra da alfabetik sırayla her bir lisans programıyla ilgili olmak üzere dönemlere göre düzenmiş ders çizelgeleri verilmiş; derslerin kur tanımları güncellenmiş ya da yeniden yapılmıştır.

Öğretmenlik lisans programlarının geliştirilmesi sürecinde pek çok kurum ve kişinin katkıları olmuştur. Burada adını tek tek sayamayacağım çeşitli üniversitelerde yapılan çalıştaylarda ev sahipliği yapan üniversite rektörlüklerine ve eğitim/ eğitim bilimleri fakültesi dekanlıklarına, çalıştaylara katılan ve katkı sağlayan öğretim elemanlarına teşekkür ediyorum. Yine bu süreçte başta MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü olmak üzere katkı sağlayan bütün MEB genel müdürlüklerine, birimlerine ve personeline, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'den katkı sağlayan uzman personele çok teşekkür ediyorum. Destek ve katkılarından dolayı Yükseköğretim Kurulunun Değerli Başkanı Sayın Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ'a, başkan vekillerine ve üyelerine, Eğitim Öğretim Dairesi Başkanımız Sibel İRKEY'e ve çalışanlarına teşekkür ederim. Çalıştayların düzenlenmesi, taslak programların raporlaştırılması, dizgi ve baskıya hazırlanması sürecinde katkılarında dolayı Prof. Dr. Engin KARADAĞ, Dr. Zeki ÖĞDEM ve Dr. Niyazi KAYA'ya; kitabın baskısını gerçekleştiren Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne ve basımevi çalışanlarına teşekkür ederim. Yeni programların ülkemiz ve öğretmen yetiştirme sistemimiz için hayırlı olmasını diler, programlarının uygulanması sürecinde rol alacak yöneticilere, öğretim elemanlarına ve öğrencilere başarılar dilerim.

Prof. Dr. Mehmet ŞİŞMAN
Yürütme Kurulu Üyesi

Giriş

Türkiye’de 1982 yılına kadar Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı okulların bünyesinde olan öğretmen yetiştirme programları, daha sonra Üniversitelere devredilmiştir. Yüksek öğretmen okulları ve eğitim enstitüleri gibi kurumlar bünyesinde yer alan öğretmen yetiştirme programları, eğitim/eğitim bilimleri fakülteleri ile bir süre sonra eğitim fakültelerine dönüşen eğitim yüksekokulları içinde yeniden yapılandırılmıştır. Öğretmen yetiştirme sorumluluğunun üniversitelere devredilmesiyle, söz konusu fakülteler içinde öğretmen yetiştirme işlevinin yanı sıra eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirmeyle ilgili akademik araştırmalar da yaygınlaşmaya başlamış; böylece eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında önemli bir akademik bilgi üretimi sağlanmıştır.

Öğretmen yetiştirme işlevinin üniversitelere devredilmesinden günümüze kadar geçen süreçte öğretmen yetiştirme lisans programlarıyla ilgili olarak 1997, 2006 ve 2009 yıllarında yeniden düzenleme çalışmaları yapılmıştır. Bu konuda en kapsamlı çalışma, 1996-1997 yıllarında Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda eğitim bilimleri alanında açılmış olup istihdamda karşılığı olmayan bazı lisans programları kapatılmıştır. 1997-1998 öğretim yılında sekiz yıllık zorunlu eğitime geçilmesi nedeniyle okul kademelerinin ilköğretim ve ortaöğretim olarak düzenlenmesinin ardından Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) işbirliğiyle yapılan çalışmalar sonucunda, eğitim/eğitim bilimleri fakültelerindeki bölüm ve anabilim dallarıyla ders programları yeniden oluşturulmuştur.

Aradan geçen yaklaşık on yıllık süre sonunda 2006 yılında, 1997 yapılanmasındaki aksayan yönler ele alınarak revize edilmeye çalışılmış; bu doğrultuda hem ilköğretim hem de ortaöğretim alan öğretmenliği programlarında yer alan meslek bilgisi derslerinde bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bu bağlamda, 1997’deki yapılandırmada kaldırılan bazı genel kültür derslerinin oranı artırılmış, lisans programlarında yer alan toplam ortak derslerin dışında yaklaşık %25 oranındaki dersleri belirleme yetkisi üniversitelere verilmiş ve bu derslerin oranı kısmi olarak artırılmıştır. Bu düzenleme sonucunda programlar, %50-60 oranında alan bilgisi, %25-30 oranında meslek bilgisi ve %15-20 oranında da genel kültür derslerinden oluşmuştur.

1996-1997 yılında yapılan lisans programları güncelleme çalışmasından sonra, ortaöğretim alan öğretmenliği lisans programları olarak 3,5 yıl alan bilgisi ve 1,5 yıl öğretmenlik meslek bilgisi ve alan eğitim dersleri şeklinde düzenlenmişti. 18.04.2014 yılında YÖK tarafından alınan kararla, 2014-2015 öğretim yılından itibaren ortaöğretim alan öğretmenliği programlarının öğrenim süresi 5 yıldan 4 yıla düşürülmüştür. Alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programları ise daha önce kapatılmıştır.

Eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki çağcıl gelişmeler yanında Türk eğitim sisteminde gerçekleştirilen yapısal değişiklikler, toplumsal ihtiyaç ve talepler dikkate alındığında eğitim/eğitim bilimleri fakültelerinin bölüm ve anabilim dalı yönünden yeniden yapılandırılması ve öğretmen yetiştirme lisans programlarının yeniden güncellenmesi, bir gereklilik olarak ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda ilkin bölüm ve anabilim dalı şablonu yeniden oluşturulmuş; 28.02.2017 tarihli YÖK Genel Kurul kararıyla Üniversitemize iletilen yeni şablona uygun olarak ilgili fakülte ve enstitüler bünyesinde gerekli dönüşümler yapılmıştır. Yeni eğitim/eğitim bilimleri fakültesi şablonu aşağıda yer almaktadır:

Tablo 1. Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültesi Yeni Bölüm ve Anabilim Dalı Şablonu

Bölüm	Anabilim Dalı ve Program
Beden Eğitimi ve Spor Bölümü	<ul style="list-style-type: none">- Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı<ul style="list-style-type: none">- Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü	<ul style="list-style-type: none">- Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı<ul style="list-style-type: none">- Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Programı
Eğitim Bilimleri Bölümü	<ul style="list-style-type: none">- Eğitimin Felsefi, Sosyal ve Tarihi Temelleri Anabilim Dalı- Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı- Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı- Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı- Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Anabilim Dalı- Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı- Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı<ul style="list-style-type: none">- Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü	<ul style="list-style-type: none">- Müzik Eğitimi Anabilim Dalı<ul style="list-style-type: none">- Müzik Öğretmenliği Programı- Resim İş Eğitimi Anabilim Dalı<ul style="list-style-type: none">- Resim İş Öğretmenliği Programı
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü	<ul style="list-style-type: none">- Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı<ul style="list-style-type: none">- Biyoloji Öğretmenliği Programı- Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı<ul style="list-style-type: none">- Fen Bilgisi Öğretmenliği Programı- Fizik Eğitimi Anabilim Dalı<ul style="list-style-type: none">- Fizik Öğretmenliği Programı- Kimya Eğitimi Anabilim Dalı<ul style="list-style-type: none">- Kimya Öğretmenliği Programı- Matematik Eğitimi Anabilim Dalı<ul style="list-style-type: none">- Matematik Öğretmenliği Programı- İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programı
Özel Eğitim Bölümü	<ul style="list-style-type: none">- Özel Eğitim Öğretmenliği Programı- Görme Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı- İşitme Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı- Özel Yetenekliler Eğitimi Anabilim Dalı- Zihin Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı

Bölüm	Anabilim Dalı ve Program
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü	<ul style="list-style-type: none"> - Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Coğrafya Öğretmenliği Programı - Felsefe Grubu Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Felsefe Grubu Öğretmenliği Programı - Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı - Tarih Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Tarih Öğretmenliği Programı - Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı - Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Türkçe Öğretmenliği Programı
Temel Eğitim Bölümü	<ul style="list-style-type: none"> - Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Okul Öncesi Öğretmenliği Programı - Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Sınıf Öğretmenliği Programı
Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	<ul style="list-style-type: none"> - Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Almanca Öğretmenliği Programı - Arap Dili Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Arapça Öğretmenliği Programı - Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Fransızca Öğretmenliği Programı - İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - İngilizce Öğretmenliği Programı - Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı <ul style="list-style-type: none"> - Japonca Öğretmenliği Programı

Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarını Güncelleme Gerekçesi

Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme, başlı başına bir çalışma alanı olup her alanda hazırlanan programlar, değişen ihtiyaç ve talepler doğrultusunda zaman içinde yeniden hazırlanmak durumundadır. Öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellenmesinin üzerinden on yılı aşkın bir süre geçmiştir. Bu süreçte mevcut programlarla ilgili çeşitli araştırma ve değerlendirmeler yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucu, alan eğitimine yönelik derslerle öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yeniden oluşturulması ve programlarda bunlara ağırlık verilmesi, öğretmenlik uygulamalarının daha geniş bir zamana yayılması ve daha yapılandırılmış bir biçimde gerçekleştirilmesi,

öğretmen yetiştirme lisans programlarının Milli Eğitim Bakanlığının yeniden hazırlayarak uygulamaya koyduğu ders programlarıyla uyumlu hale getirilmesi, bir ihtiyaç olarak gündeme gelmiştir. Bunların yanında diğer bazı gerekçeler şöyle özetlenebilir:

- Öğretmen yetiştirme programlarında 1997, 2006 ve 2009 yıllarında gerçekleştirilen program güncelleme çalışmalarında, daha çok ilköğretim kademesiyle ilgili programlar üzerinde durulmuş; meslek bilgisi dersleri dışında ortaöğretim alan öğretmenliği programlarıyla ilgili bir güncelleme yapılmamıştır. Yeni fakülte şablonunda bölüm adlarında ilköğretim ve ortaöğretim ayrımı ortadan kaldırılmış olup güncelleme çalışmaları da, bütün lisans programları üzerinde gerçekleştirilmiştir.
- Özellikle ortaöğretim alan öğretmenlikleriyle ilgili lisans programları başta olmak üzere üniversiteler ve fakülteler arasında haftalık ders saati, ders kredisi ve AKTS yönlerinden uyumsuzluklar meydana gelmiştir. Bu durum, ayrıca başka sorunlara neden olmuştur. Şöyle ki; kredi ve AKTS uyumsuzluklarından dolayı yatay geçişler, çift ana dal uygulamaları, Erasmus, Mevlâna ve Farabi değişim programları yönünden aksaklıklar yaşandığı görülmüştür.
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bazı derslerin programlarıyla ilgili yakın zamanda gerçekleştirilen yeniden yapılandırma ve güncelleme çalışmaları yanında öğretmenlik alanında da bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bu bağlamda Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri yeniden hazırlanarak 2017 yılında yayımlanmıştır. Ayrıca 2017 yılında Öğretmen Strateji Belgesi yayımlanmıştır. Söz konusu belgelerde, öğretmenlikle ilgili yeni yeterlikler yanında yeni hedeflere ve beklentilere yer verilmiştir.
- Ayrıca geçen zaman içinde eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirmeyle ilgili olarak 10. Kalkınma Planı (2014-2018), MEB'in Stratejik Planı (2015-2019), Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Alan Yeterlikleri gibi bir takım resmi belgeler yayımlanmıştır.
- Yakın geçmişte YÖK'ten bağımsız olarak Yükseköğretim Kalite Kurulu oluşturulmuş, 2000'li yılların başında eğitim/eğitim fakültelerinde pilot uygulama olarak başlatılan fakat daha sonra sürdürülemeyen kalite ve akreditasyon çalışmalarına bu fakültelerde yeniden başlanmıştır.
- Avrupa yükseköğretim alanında Bologna sürecine uyum, kalite ve akreditasyon çalışmaları, dünyada ve Türkiye'de aynı alanda eğitim veren lisans programları için çekirdek programlar oluşturma konuları gündeme gelmekte olup bu bağlamda eğitim/eğitim bilimleri fakültelerinin lisans programlarının da güncellenmesine ve ortak çekirdek programlar oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur.
- Bologna süreci kapsamında müfredatta en az %25 oranında seçmeli derslere yer verilmesi gerekli olup her ne kadar öğretmen yetiştirme programlarında söz konusu seçmeli dersler yer almakla birlikte, giderek seçmeli derslerle ilgili olarak fakültelerde yüzlerce farklı ad altında seçmeli ders açıldığı görülmüştür. Yeni güncelleme çalışmalarında seçmeli derslerle ilgili seçmeli ders havuzlarının oluşturulması bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır.
- Gerek yükseköğretim alanında gerekse eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında, giderek etik, moral, ahlaki, kültürel konuların önem kazandığı ve bu konularla ilgili sorunların önemli ölçüde arttığı görülmektedir. Bu nedenle yeni lisans programlarında öğretmen adaylarının, alanıyla ilgili mesleki bilgi ve beceriler yönünden yeterli bir donanıma sahip olmaları yanında sosyal, kültürel, moral, entelektüel yönlerden donanımlı ve gelişmiş bir kişiliğe sahip olarak yetiştirilmesi, daha insani ve erdemli bir ülkenin ve dünyanın inşasında aktif rol alacak ahlaki ve kültürel liderler olarak yetiştirilmesi beklenmektedir. Bu nedenle programlardan mezun olacak öğretmen

adayının; (i) evrensel, milli ve yerel/bölgesel kültürleri ve bunlar arasındaki ortak ve farklı yanları tanıyan; (ii) kültürel, etik, ahlaki değerler ve kişilik yönünden rol model olması, (iii) teknoloji okur yazarı, araştırmacı öğretmen niteliği kazanmış olarak mezun olması beklenmektedir.

Programların Güncellenmesinde İzlenen Yöntem

Programlar, program geliştirme komisyonlarının oluşturulması, alan taraması süreci ve program güncelleme süreci olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilmiştir.

Komisyonların Oluşturulması Süreci

- Her lisans programı için ayrı bir komisyon oluşturulmuştur.
- Her komisyon üç-beş üyeden meydana gelmiştir.
- Üyelerden birinin program geliştirme/eğitim programları ve öğretim alanından olmasına dikkat edilmiştir.
- Her komisyonda ilgili program alanından bir alan eğitimcisi yer almıştır.
- Komisyonların çalışma süreçlerini koordine edecek bir üst komisyon kurulmuştur.
- Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri ve Genel Kültür Dersleri için ayrı komisyonlar oluşturulmuştur.

Alan Taraması Süreci

- Komisyonlar, öncelikle ilgili lisans programı hakkında bir durum tespiti yapmıştır.
- İlgili alanda, dünyadaki ve Türkiye'deki gelişmeler, ilgili literatür, araştırmalar ve raporlar taranmıştır. Bu taramalarda özellikle 21. yüzyıl beceri ve yeterlilikleri incelenmiş ve dikkate alınmıştır.
- İlgili lisans programından seçilmiş mezunlar, veliler, okul müdürleri, öğretmenler ve öğretim elemanlarıyla görüşmeler yapılmıştır.
- Bologna Süreci kapsamında Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) ve Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Alan Yeterlilikleri incelenmiştir.
- MEB Öğretmenlik Mesleği Yeterlilikleri incelenmiştir.
- İlgili alandaki okul öncesi eğitim, ilkökul, ortaokul ve ortaöğretim (lise) öğretim programları incelenmiştir.
- MEB'in 2015-2019 Stratejik Planı ve 10. Kalkınma Planı (2014-2018) incelenmiştir.
- Mevcut lisans programının amaçları ve öğrenme çıktıları, TYYÇ ve Öğretmen Yeterliliklerine göre karşılaştırılmıştır.
- Öğrenme çıktıları düşünülerek (program çıktıları ve öğrenme çıktıları matrisi) dersler değerlendirilmiştir.
- İyileştirilmesi gereken program çıktıları ve öğrenme çıktıları belirlenmiştir.
- Kalite ve akreditasyon süreçleri dikkate alınmıştır.

Program Güncelleme Süreci

- İlgili programdaki derslerin adı, içeriği, haftalık saati ve kredisi (yerel kredi ve AKTS), güncellenmiştir.
- Programdan çıkarılacak, birleştirilecek ve yeniden eklenecek dersler belirlemiştir.
- Eski ve yeni programdaki derslerle program ve öğrenme çıktıları karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.
- Hazırlanan taslak programlara ilişkin olarak MEB'in ilgili birimlerinden görüş alınmıştır.
- Hazırlanan taslak programlar, Öğretmen Yetiştirme Çalışma Grubuna sunulmuş ve uygun görüşle YÖK bünyesinde yer alan ilgili komisyon ve kurulların gündemine alınarak onaylanmıştır.

Programların Güncellenmesinde Yapılan Çalıştaylar

Program geliştirme ve güncelleme çalışmaları, kolektif bir anlayışla yürütülmüş olup söz konusu programların, ortak aklın ürünü olmasına özen gösterilmiş; programların hazırlanmasında pek çok kişi gönüllü olarak katkı vermiş olup geliştirilen dokümanlarda hiçbir kimsenin adı yer almamıştır.

Program değerlendirme ve geliştirme sürecinde olabildiğince bütün paydaşların beklenti ve görüşlerinin dikkate alınması gerekli olup öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellenmesi çalışmaları da bu anlayışla yürütülmüştür.

- Bu bağlamda ilk olarak 29 Eylül 2016 tarihinde Milli Eğitim Bakanı Sayın İsmet Yılmaz'ın da katılımlarıyla, Eğitim/Eğitim Bilimleri Dekan ve dekan yardımcılarıyla fakülte-okul işbirliği, eğitimin niteliğinin ve eğitim kurumlarının kalitesinin artırılması ve Türkiye için yüksek nitelikli öğretmen yetiştirme hedefi üzerine bir toplantı gerçekleştirilmiştir.
- Program güncellenmenin ilk çalıştay, 6-8 Ekim 2016 tarihlerinde İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi'nin ev sahipliğinde, eğitim/eğitim bilimleri fakültelerinin öğretim üeleriyle İl Milli Eğitim Müdürlüğünden öğretmenlerin ve öğretmen aday öğrencilerin katılımıyla "Öğretmen Yetiştirmede Değişim ve Dönüşümler Ulusal Çalıştay" adı altında yapılmıştır. Bu çalıştayda ağırlıklı olarak ilkökul ve ortaokullara öğretmen yetiştiren programlar üzerinde durulmuştur.
- 17-18 Mart 2017 tarihlerinde Ankara'daki üç üniversitede (ODTÜ, Hacettepe, Ankara) öğretim üyelerinin, öğretmenlerin, Millî Eğitim Bakanlığı ve ÖSYM'den uzmanların katıldığı, öğretmen yetiştirme programlarıyla ilgili 25 başlıkta çalıştaylar gerçekleştirilmiştir.
- Bu çalıştaylar sonucunda ortaya çıkan taslak programlar, 26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresinde (20-23 Nisan 2017) ve 6. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumunda (4-6 Mayıs 2017) tartışmaya sunulmuş, eleştiri ve öneriler alınmıştır.
- 20-21 Mayıs 2017 tarihlerinde Anadolu Üniversitesi'nin ev sahipliğinde eğitim/eğitim bilimleri fakültelerinin lisans programlarının güncellenmesiyle ilgili nihai çalıştaylar yapılmıştır. Bu çalıştaylarda gelen öneri ve eleştiriler doğrultusunda program güncelleme süreçlerinde ortaya çıkan çekirdek taslak programlar olgunlaştırılmıştır.

- 6 Ekim 2017 tarihinde YÖK'te eğitim/eğitim bilimleri fakültelerinden öğretim üyelerinin katılımıyla öğretmen yetiştirmede üniversite/fakülte-okul işbirliğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin mesleki gelişiminin sağlanmasına yönelik bir çalıştay düzenlenmiştir.
- 20 Ekim 2017 tarihinde yine YÖK'te eğitim/eğitim bilimleri fakültelerinden öğretim üyelerinin katılımıyla öğretmen yetiştirme sürecinde üniversite/fakülte ve okul işbirliğinin ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin sağlanmasına yönelik olarak mevcut sorunların ve çözüm önerilerinin tartışıldığı "Eğitimde Kalite İçin Etkili Öğretmenlik Eğitimi" başlıklı bir çalıştay düzenlenmiştir.
- 14 Aralık 2017 tarihinde YÖK'te Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültesi lisans programlarında yer alan öğretmenlik meslek dersleri, okullardaki öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak MEB ve öğretmen yetiştiren kurumlardan gelen taleplerinin görüşüldüğü Öğretmen Yetiştirme Çalışma Grubu toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- 26 Aralık 2017 tarihinde, YÖK Başkanı Sayın Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç ve Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı Doç. Dr. Yusuf Tekin'in de katılımlarıyla, Eğitim/Eğitim Bilimleri Dekanlarıyla nitelikli öğretmen yetiştirmede fakülte-okul işbirliğinin rolü ve önemi, öğretmen yetiştirme programlarında kalite ve akreditasyon, kapsayıcı eğitim ve öğretmenlik konularının gündeme alındığı bir toplantı gerçekleştirilmiştir.
- 29 Aralık 2017 tarihinde Okul-Kurum Deneyimi, Okullarda-Kurumlarda Gözlem, Öğretmenlik Uygulaması derslerinin içeriği ve MEB'e bağlı okullardaki uygulamalarla ilgili yönergeye ilişkin bazı konuların ve sorunların görüşüldüğü Öğretmen Yetiştirme Çalışma Grubu toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- 13-14 Şubat 2018 tarihlerinde, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapılacak uygulamalarla ilgili Yönergenin güncellemesine yönelik olarak Milli Eğitim Bakanlığı yöneticileri ve eğitim/eğitim bilimleri fakültelerinden öğretim üyelerinin katıldığı bir çalıştay düzenlenmiştir. Uygulama öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamalarına İlişkin Yönerge güncellenmiştir.
- 16 Mart 2018'de YÖK'te Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü ile Eğitim/Eğitim Bilimleri fakültelerinden öğretim üyelerinin katıldığı bir çalıştay yapılmış; öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili Fakülte-Okul İşbirliği kitabı güncellenmiştir.

Lisans Programlarının Yapısı ve Getirdiği Yenilikler

- Öğretmenlik lisans programlarındaki dersler, Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB), Alan Eğitimi (AE) ve Genel Kültür (GK) dersleri olmak üzere üç gruptan oluşmaktadır.
- Programlarda Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB) dersleri %30-35; Genel Kültür (GK) dersleri %15-20 ve Alan Eğitimi (AE) dersleri de %45-50 oranında yer almıştır.
- Böylelikle bütün öğretmen yetiştirme lisan programları arasında çekirdek müfredat oluşturulmuştur. Tablo 2'de güncellenen programlarda Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB), Genel Kültür (GK) ve Alan Eğitimi (AE) derslerinin oranları sunulmuştur.

Tablo 2. Lisans Programlarında Meslek Bilgisi, Genel Kültür ve Alan Eğitimi Derstlerinin Yoğunluğu

Program	Meslek Bilgisi (%)	Genel Kültür (%)	Alan Eğitimi (%)
Almanca Öğretmenliği	34	19	47
Arapça Öğretmenliği	34	18	48
Beden Eğitimi Öğretmenliği	33	18	49
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	32	16	52
Biyoloji Öğretmenliği	34	18	48
Coğrafya Öğretmenliği	34	18	48
Felsefe Grubu Öğretmenliği	32	17	51
Fen Bilgisi Öğretmenliği	34	18	48
Fizik Öğretmenliği	34	18	48
Fransız Dili Öğretmenliği	34	18	48
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	34	18	48
İngiliz Dili Öğretmenliği	34	18	48
Japonca Öğretmenliği	31	17	52
Kimya Öğretmenliği	34	19	47
Matematik Öğretmenliği	34	18	48
Müzik Öğretmenliği	32	17	51
Okul Öncesi Öğretmenliği	35	19	46
Özel Eğitim Öğretmenliği	28	13	59
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	31	18	51
Resim-İş Öğretmenliği	33	17	50
Sınıf Öğretmenliği	35	19	46
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	34	18	48
Tarih Öğretmenliği	33	18	49
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği	32	17	51
Türkçe Öğretmenliği	33	18	49

- Özellikle temel eğitimle ilgili öğretmenlik programlarında alan bilgisi yanında alan eğitimine de ağırlık verilmiştir. Bu lisans programlarının hedef öğrenci kitlesi göz önüne alındığında öğretim programları, daha çok temel beceri, tutum, değer kazandırma ve uyum sağlama üzerine yapılandırılmıştır. Örneğin okul öncesinde ya da ilkokulda çocuğa fen öğretmekten daha çok fen okuryazarlığı; matematikle ilgili kural ve formül öğretiminden öte temel sayısal bilgi ve beceriler, matematik okuryazarlığı, matematiksel düşünme becerileri kazandırmak, öncelikli hale getirilmiştir. Dolayısıyla dünyadaki gelişmeler doğrultusunda programlar, alan bilgisinin yanı sıra, alanın eğitimine ve öğretimine yönelik mesleki bilgi ve beceriler kazandırmayı öncelikle oluşturulmuştur.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB) Dersleriyle İlgili Düzenlemeler

Bütün lisans programlarında öğretmenlik mesleğiyle ilgili pedagojik dersler, yeniden düzenlenmiştir. Bu konuda yapılan düzenlemeler özetle şöyledir:

- “Bilimsel Araştırma Yöntemleri (Eğitimde Araştırma Yöntemleri)”, “Eğitim Bilimine Giriş (Eğitime Giriş)”, “Ölçme ve Değerlendirme (Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme)” derslerinin adında ve içeriklerinde güncellemeler yapılmıştır. Bu derslerin yeni adları, parantez içinde yer aldığı şekilde oluşturulmuştur.
- “Öğretim İlke ve Yöntemleri”, “Sınıf Yönetimi”, “Eğitim Psikolojisi”, “Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi” derslerinin adı aynen korunmuş, ancak içeriklerinde güncellemeler yapılmıştır.
- “Özel Eğitim” ve “Rehberlik” dersleri, bütün öğretmen adaylarının uygulamada ihtiyaç duyacakları bilgi ve beceriler göz önüne alınarak “Özel Eğitim ve Kaynaştırma” ve “Okullarda Rehberlik” şeklinde yeni adlar altında içerikleri de zenginleştirilerek yer almıştır.
- “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme” dersi, kapsamından dolayı bölüm ve anabilim dalları arasında hep bir ihtilaf konusu olduğundan kaldırılarak bunun yerine içeriği güncellenerek programlarda “Öğretim Teknolojileri” adıyla bir ders yer almıştır.
- “Okul Deneyimi” dersi, işlevsel ve etkili bir biçimde gerçekleştirilemediğinden kaldırılmış olup bu dersin içeriği birleştirilmek suretiyle Öğretmenlik Uygulaması dersi bütün programlarda Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 olmak üzere iki dönemde yer almıştır.
- Programlarda pek yer almayan veya seçmeli ders olarak çok az bir programda yer alan “Eğitim Sosyolojisi”, “Türk Eğitim Tarihi”, “Eğitim Felsefesi” dersleri, bütün lisan programlarında ortak meslek dersleri olarak yer almıştır. Ayrıca bütün programlarda meslek ahlâkı ve etiğiyle ilgili olarak “Eğitimde Ahlâk ve Etik” dersine yer verilmiştir.
- Materyal Geliştirmeyle ilgili konular ise ilgili alanın öğretimine yönelik dersler ve öğretmenlik uygulaması dersleri kapsamında yer almıştır.

Genel Kültür (GK) Dersleriyle İlgili Düzenlemeler

Bütün lisans programlarında genel kültür dersleri yeniden düzenlenmiştir. Bu konuda yapılan düzenlemeler özetle şöyledir:

- Yabancı Dil 1 ve Yabancı Dil 2 derslerinin içerikleri, gramer öğretimi ağırlıklı olmaktan çıkartılarak işlevsel dil becerileri kazandırma amacına dönük şekilde gündelik hayatta da ilişkilendirilerek güncellenmiştir.
- “Türkçe 1: Yazılı Anlatım” ve “Türkçe 2: Sözlü Anlatım” derslerinin adları, yeni programlarda “Türk Dili 1 ve Türk Dili 2” şeklinde yer almış olup “Türk Dili 1” dersinin içeriği, yazılı ve sözlü anlatım; “Türk Dili 2” dersinin içeriği ise akademik dilin kullanımı ve metin yazma şeklinde yeniden düzenlenmiştir.
- “Bilgisayar 1 ve Bilgisayar 2” dersleri programlardan kaldırılmış olup bu derslerin yerine, güncel teknolojilerini içine alan “Bilişim Teknolojileri”, eğitim ve öğretimle ilgili teknolojileri içeren “Öğretim Teknolojileri” dersleri eklenmiştir.
- “Topluma Hizmet Uygulamaları” dersi, içeriği güncellenerek bütün programlarda ortak ders olarak yer almıştır.

Alan Eğitimi (AE) Dersleriyle İlgili Düzenlemeler

Bütün lisans programlarında alan eğitimi dersleri yeniden düzenlenmiştir. Bu konuda yapılan düzenlemeler özetle şöyledir:

- Özel Öğretim Yöntemleri 1 ve Özel Öğretim Yöntemleri 2 dersleri lisans programlarında kaldırılmıştır. Bunların yerine ilgili alanın öğretimine dönük dersler açılmıştır.
- İlgili öğretmenlik alanıyla doğrudan ilgili olmayan bazı alan eğitimi dersleri programlardan kaldırılmıştır (Örneğin; İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programında Fizik 1 ve Fizik 2 dersi gibi) .
- Mevcut programlarda sadece “Özel Öğretim Yöntemleri 2” dersinin içine sıkıştırılan ilgili alanın öğretimi, öğrenme ve öğretim yaklaşımları, öğretim programları vb. konulara daha fazla ağırlık verilmiştir. Bu kapsamda programlara dersin adının başına ilgili alanın adı getirilerek “... Öğretim Programları” ve “... Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları” adındaki dersler, ortak ve ilgili öğretmenlik alanının öğretimine yönelik Alan Eğitimi (AE) dersleri olarak eklenmiştir. Böylelikle mevcut programlarda ilgili alanın öğretimiyle doğrudan ilişkili üç kredilik bir ders var iken, güncellenen programlarda, alan öğretimiyle ilgili hem ders sayıları hem de kredileri dört katına çıkartıldığı gibi bu derslerin işlevselliği de artırılmıştır.
- Birden fazla alt alandan oluşan programlarda Alan Eğitimi dersleri, MEB öğretim programının öğrenme alanları da dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Örneğin; İlköğretim Matematik Öğretmenliği programında “Sayıların Öğretimi”, “Geometri ve Ölçme Öğretimi”, “Cebir Öğretimi” ve “Olasılık ve İstatistik Öğretimi” derslerine yer verilmiştir.
- Birbirleriyle yakından ilişkili programların (örneğin; dil eğitimi programları) derslerinde dünyadaki genel eğilimlere uyularak programlar arasında ders adları, terminoloji ve içerikleri yönünden bir standartlaşma sağlanmıştır.
- Mevcut programlarda bir dönem olan “Öğretmenlik Uygulaması” dersi, Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 olmak üzere iki döneme çıkartılarak, öğretmen adaylarının daha uzun bir zaman dilimi içinde okulda bulunması ve daha çok öğretmenlik uygulaması yapmaları amaçlanmıştır.
- Öğretmenlerin sınıf içi değerlendirmelerinde standart sağlayarak gelecek yıllarda öğrenci değerlendirmelerin bir üst öğrenim kademesine geçişte sağlıklı bir şekilde kullanabilmek amacıyla bütün öğretmenlik programlarına uygulama örneklerine dayalı Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi seçmeli dersi eklenmiştir.
- Öğretmen adaylarının daha nitelikli ders kitabı seçme ve kullanabilmeleri için programlara dersin adının başına ilgili alanın adı getirilerek “... Ders Kitabı İncelemesi” dersi eklenmiştir.
- Lisans programlarının toplam kredileri uluslararası standartlar da gözetilerek makul bir seviyeye çekilmiş olup toplam ulusal krediler, 140-150 arasındadır. Böylece öğretmen adaylarının program dışı etkinlikler olarak daha çok sosyal ve kültürel faaliyetlerine katılabilmeleri, okullardaki öğretmenlik uygulamalarına daha kolaylıkla gidebilmeleri; ayrıca Bologna sürecine uyum sağlanması amaçlanmıştır. Tablo 3’te programlarda mevcut ve güncellenen kredi ve ders saati karşılaştırmaları yer almaktadır.

Tablo 3. Lisans Programlarının Mevcut ve Güncellenen Kredi ve Ders Saati Karşılaştırması

Program	Mevcut Program		Güncellenen Program		Fark	
	Kredi	Ders Saati	Kredi	Ders Saati	Kredi	Ders Saati
Almanca Öğretmenliği	156	170	145	152	-11	-18
Arapça Öğretmenliği	159	171	149	156	-10	-15
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	158	191	150	171	-8	-20
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	142	171	150	166	8	-5
Biyoloji Öğretmenliği	152	174	146	162	-6	-12
Coğrafya Öğretmenliği	165	182	148	157	-17	-25
Felsefe Grubu Öğretmenliği	159	169	157	164	-2	-5
Fen Bilgisi Öğretmenliği	153	174	148	166	-5	-8
Fizik Öğretmenliği	176	210	148	164	-28	-46
Fransızca Öğretmenliği	157	169	148	155	-9	-14
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	146	162	146	153	0	-9
İngilizce Öğretmenliği	159	175	148	155	-11	-20
Japonca Öğretmenliği	162	201	163	188	1	-13
Kimya Öğretmenliği	178	214	145	159	-33	-55
Matematik Öğretmenliği	164	196	148	155	-16	-41
Müzik Öğretmenliği	163	201	156	179	-7	-22
Okul Öncesi Öğretmenliği	151	175	141	148	-10	-27
Özel Eğitim Öğretmenliği	150	166	150	162	0	-4
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	162	180	147	160	-15	-20
Resim-İş Öğretmenliği	154	192	155	186	1	-6
Sınıf Öğretmenliği	156	178	142	150	-14	-28
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	156	170	147	154	-9	-16
Tarih Öğretmenliği	178	184	151	158	-27	-26
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği	182	194	156	163	-26	-31
Türkçe Öğretmenliği	145	162	150	157	5	-5

- Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB) ve Genel Kültür (GK) derslerinin ulusal kredileri ve AKTS yönünden bütün programlarda eşitlenmiştir. Böylelikle eşdeğerlik, yatay geçiş, çift ana dal eğitimi vb. durumlarda ortaya çıkan kredi ve AKTS uyumsuzlukları giderilmiştir.
- Programlarda yer alan Meslek Bilgisi (MB) derslerinin (Eğitime Giriş, Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 dersleri hariç) lisans programları yönünden dönemleri farklılaştırılmıştır. Böylelikle lisans programları arasında eşdeğer olan Meslek Bilgisi (MB) derslerinin her dönem açılması sağlanarak alttan veya üstten ders almak isteyen öğrencilere kolaylık sağlanmıştır. Ayrıca öğretim elemanlarının ders yüklerinin belirli dönemlerde yoğunlaşması da engellenmeye çalışılmıştır.
- Programlarda yer alan sınırlı sayıdaki seçmeli dersler arttırılmış olup bütün programlarda seçmeli derslere %25 oranında yer verilerek Bologna sürecine uyum sağlanmıştır.
- Programlardaki Meslek Bilgisi (MB), Genel Kültür (GK) ve Alan Eğitimi (AE) seçmeli derslerinin sayısı, adları ve içeriklerindeki dağılımlar giderilmiş olup lisans programlarının III. Döneminden itibaren her döneme seçmeli dersler eklenmiştir. Ayrıca bütün programlar için ortak Meslek Bilgisi (MB) ve Genel Kültür (GK) seçmeli ders havuzları oluşturulmuştur.
- Programların Uygulama Esasları kısmında da belirtildiği üzere seçmeli derslerin zorunlu-seçmeli ders kategorisi olarak nitelendirilen bir kategoriye dönüşmeleri engellenmiştir.
- Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık lisans programında oluşturulan seçmeli ders gruplarıyla dersler, Okul Rehberliği ve Danışmanlığı, Aile Rehberliği ve Danışmanlığı, Mesleki Rehberlik ve Danışmanlık alt uzmanlık alanlarına göre üç grupta toplanmıştır.
- Özel Eğitim Öğretmenliği lisans programı için oluşturulan seçmeli ders gruplarıyla, Zihin Yetersizliği, Otizm Spektrum Bozukluğu, Öğrenme Güçlüğü, Özel Yetenek, İşitme Yetersizliği ve Görme Yetersizliği olmak üzere dersler toplam altı alt uzmanlık alanına göre gruplandırılmıştır.
- Lisans programlarında olabildiğince derslerin kısa içeriklerine yer verilerek bunların öğretim elemanlarınca oluşturulacak ders bilgi paketlerinin hazırlanmasında yol gösterici olması ve içerikler yönünden yükseköğretim kurumları arasında asgari bir standartlaşmanın sağlanması amaçlanmıştır.
- Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültesi lisans programları güncelleme çalışmalarıyla birlikte, Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına İlişkin Çerçeve Usul Ve Esasları da yeniden düzenlenmiştir.

Lisans Programlarını Uygulama Esasları

- Programlar, 2018-2019 öğretim yılından itibaren birinci sınıflardan başlanarak uygulanacak olup diğer sınıflardaki öğrenciler eğitimlerini başladıkları programlarla sürdürecektir.
- Programlarda yer alan zorunlu ve seçmeli derslerin dönemleri, ulusal kredileri ve AKTS'leri, kesinlikle değiştirilmeyecektir.
- Meslek Bilgisi (MB) (Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 dersleri hariç olmak üzere) ve Genel Kültür (GK) dersleri, bütün programlar arasında birbirlerine eşdeğerdir. Programlar arasındaki diğer eşdeğerlikler, ilgili kurullar tarafından belirlenecektir.
- Yatay/dikey geçiş yaparak veya af kanunundan yararlanarak öğrenimlerine devam etmek isteyen, daha önce herhangi bir Yükseköğretim Kurumunda öğrenci iken ilişiği kesilen veya mezun iken

yeniden kayıt yaptırmaya hak kazanan vb. durumda olup öğrenimlerine daha sonra devam edecek öğrencilerin, daha önce alıp başarılı oldukları derslerden muafiyetlerinin ve intibaklarının yapılmasında ulusal/yerel kredileri yerine AKTS'ler dikkate alınacaktır.

- Mevcut programlardaki dersler ile güncellenen programlardaki dersler arasındaki eşdeğerlikler, öğrenciyi mağdur etmeyecek şekilde ulusal/yerel kredileri yerine AKTS'ler dikkate alınarak ilgili kurullar tarafından belirlenecektir.
- Programlarda yer verilen seçmeli derslere ek olarak Meslek Bilgisi (MB) ve Alan Eğitimi (AE) seçmeli ders havuzuna öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda gerekçesi ve kur tanımları yapıp en geç Mart ayının son gününe kadar YÖK'e önerilerek YÖK onayından sonra en fazla altı ders eklenebilir. Alan Eğitimi (AE) seçmeli ders havuzuna eklenecek seçmeli dersler, mutlaka konu alanının öğretimine yönelik olmalıdır. Genel Kültür (GK) seçmeli derslerine eklenecek derslerde ise herhangi bir kısıt bulunmamaktadır. Genel Kültür (GK) seçmeli ders eklemelerinde YÖK onayına gerek yoktur.
- Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 dersleri; Uygulama Öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamalarına İlişkin Yönerge'nin ilgili maddeleri ve öncelik sırasına göre (i) ilgili öğretmenlik programında lisans eğitimi, lisansüstü eğitim yapmış veya ÜAK doçentliği olan, (ii) eğitim bilimleri alanında doktora ve/veya ÜAK doçentliği olan öğretim elemanlarınca; ihtiyacın halen devam etmesi durumunda ise diğer öğretim elemanlarınca yürütülecektir.
- Meslek Bilgisi (MB, Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 hariç olmak üzere) Genel Kültür (GK) dersleri kapsamında yer alan zorunlu ve seçmeli dersler, ilgili anabilim dalları (programlar) altında değil; program ayrımı yapılmadan fakülte dersleri olarak bütün öğrencilere açılacaktır. Böylelikle fakültelerde insan kaynakları ve fiziki alt yapı, optimum fayda sağlayacak şekilde değerlendirilmiş olacaktır.
- Meslek Bilgisi (MB) (Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 hariç olmak üzere) ve Genel Kültür (GK) derslerinin Ders Kodları her bölümde aynı olacak, bölümler ve programlar arasında farklılık göstermeyecektir.
- Meslek Bilgisi (MB) dersleri (Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 hariç olmak üzere) Eğitim Bilimleri Bölümü; Alan Eğitimi (AE) dersleri (Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 dersleri dahil) ilgili Bölüm Anabilim Dalı; Genel Kültür (GK) dersleri ise fakülte dekanlığınca oluşturulacak genel kültür dersleri koordinatörlüğünde planlanacak ve yürütülecektir.
- Meslek Bilgisi (MB) dersleri, uzmanlık alanları dikkate alınarak öncelikle Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim elemanlarınca yürütülecektir. İhtiyaç olması durumunda fakültede ilgili bölüm/anabilim dalı içinden ya da fakülte dışından diğer öğretim elemanlarınca yürütülecektir.
- Alan Eğitimi (AE) derslerinden konu alanının öğretimini içeren dersler, ilgili öğretmenlik programında lisansüstü eğitim yapmış veya ÜAK doçentliği olan öğretim elemanlarınca yürütülecektir.
- Meslek Bilgisi (MB) ve Genel Kültür (GK) derslerinden zorunlu ve seçmeli derslerin şubelerinin, öğrencilerin derslerinin çakışmaması için farklı günlerde/saatlerde açılmasına önem verilecektir.
- Meslek Bilgisi (MB) ve Genel Kültür (GK) seçmeli ders kategorisinde olan derslerin bir kısmı (örneğin; Karakter ve Değer Eğitimi, Medya Okuryazarlığı vb.) bazı programlarda Alan Eğitimi (AE) zorunlu veya seçmeli ders kategorisindedir (örneğin; Karakter ve Değer Eğitimi dersi Sınıf Öğret-

menliği, Medya Okuryazarlığı dersi ise Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği programlarında zorunlu Alan Eğitimi (AE) dersidir). Söz konusu bu dersler ilgili programlarda Alan Eğitimi (AE) statüsünde olup öğrencilerin mükerrer ders almaları önlenmelidir.

- Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 derslerinin dışındaki dersler, birbirinin ön şartı değildir.
- Programlardaki seçmeli dersler, kendi içlerinde gruplandırılmaz, sınıf veya dönemler düzeylerine indirgenemez (Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ile Özel Eğitim Öğretmenliği Programları hariç.). Her öğretim döneminde üç seçmeli ders havuzunun her birinden de en az 6'şar ders açılması gerekir.
- Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 derslerinde her bir öğretim elemanına verilecek öğrenci kontenjanı Uygulama Öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamalarına İlişkin Yönergenin ilgili maddesinde tanımlanan öğrenci sayısıdır.
- Öğretim elemanı sayısına ve ders yüklerine bağlı olarak, elverdiği ölçüde dersler, farklı saatlerde veya günlerde açılarak şube sayısı artırılabilir. Böylelikle başta çift ana dal eğitimi yapan öğrenciler olmak üzere dersi alttan veya üstten alacak öğrencilerin ders çakışma problemleri en aza indirilebilir.
- Derslerin haftalık ders çizelgelerinde uygulama saatine yer verilmemesi, bu derslerde uygulama yapılmayacağı anlamına gelmemekte olup uygulama ders saati/kredisi verilmese de dersin amaçları doğrultusunda öğrenciler, çeşitli ortamlarda (okul, sınıf, çevre, laboratuvar vb.) dersle ilgili gözlem ve uygulama yapmaya teşvik edilmelidir.
- Fizik Öğretmenliği, Kimya Öğretmenliği ve Biyoloji Öğretmenliği programlarında bir dersin tamamlayıcısı niteliğindeki laboratuvar uygulamalarına, programda farklı dersler olarak yer verilmiştir. Fakülteler bu dersleri, aynı kod altında, dersin uygulaması olarak da gösterebileceklerdir.